

REPATRIJACIJA STRANIH TERORISTIČKIH BORACA IZ SIRIJE

LEKCIJE SA ZAPADNOG BALKANA

Četiri zemlje u regionu Zapadnog Balkana (Kosovo, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija i Crna Gora) spadaju u prvih deset zemalja sa najvećim brojem stranih terorističkih boraca (FTF) po glavi stanovnika. Politička volja u pogledu repatrijacije stranih terorističkih boraca i dalje je jaka, bar na Zapadnom Balkanu, bez obzira na zastoje u 2020. godini zbog pandemije virusa COVID-19. U ostalim delovima sveta, naročito u zemljama sa visokim prihodima, politička volja u pogledu repatrijacije znatno je slabija. Pandemija virusa COVID-19 dodatno je ograničila nacije u nastojanjima da repatriraju građane koji poštuju zakone, što je manje sporno od repatrijacije porodica stranih terorističkih boraca.

Nedavno su na Zapadnom Balkanu nastavljene repatrijacije. Grupe državljana od 19, 11 i 23 lica vraćene su u Albaniju, na Kosovo i u Severnu Makedoniju, čime se ilustruje kako se repatrijacija može vršiti. Njihova posvećenost, liderstvo i iskustvo važni su za vlade širom sveta. Ove vlade su vršile repatrijaciju u najvećoj meri zbog moralne obaveze, kako bi obezbedile povratak napaćenim ženama i deci, i dobijale su pomoć u vidu donatorske podrške sa globalnog Zapada. I muškarci su bili repatrirani, a neki su se vratili dobrovoljno; međutim, taj proces najčešće podrazumeva sudski postupak i zatvor.

Ova napomena o politici sadrži operativne preporuke za nastavak repatrijacije, rehabilitacije i reintegracije povratnika, uz korišćenje iskustava stečenih u repatrijacijama u Albaniji, na Kosovu i u Severnoj Makedoniji.

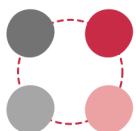
Za više informacija, vidite: Chiara Dedeken i Kevin Osborne, *Repatrijacija Stranih Terorističkih Boraca iz Sirije: Lekcije sa Zapadnog Balkana*. RESOLVE Network, 2021.



Na Zapadnom Balkanu, Kosovo je vodeća zemlja u oblasti repatrijacije i reintegracije stranih terorističkih boraca. To je prva zemlja Zapadnog Balkana koja je uspostavila pravne i institucionalne zahteve za rešavanje problema repatrijacije, rehabilitacije i reintegracije, što je dovelo do repatrijacije 110 stranih terorističkih boraca.



Nedavno su i Albanija i Severna Makedonija započele proces repatrijacije. Procenjuje se da je 86 državljana Kosova, 50 državljana Albanije, 130 državljana Bosne i Hercegovine, kao i 17 državljana Severne Makedonije, ostalo u sirijskim kampovima.



Uz minimalne razlike, proces repatrijacije u zemljama Zapadnog Balkana sastoji se od četiri faze: 1) priprema; 2) logistika; 3) rehabilitacija; 4) reintegracija i resocijalizacija.

PREPORUKE

Za nacionalne vlade

- **Repatrirajte strane terorističke borce, njihove porodice i njihovu decu iz kampova** u severoistočnoj Siriji. Primer Kosova ilustruje da repatrijacija nije dovela do jačanja nasilnog ekstremizma i da povratnici mogu uspešno da se reintegrišu. Vlade Zapadnog Balkana imaju dokazano iskustvo u procesu vraćanja, kao i u procesu rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije, i pozivaju se da ga podele.
- **Važnost pripreme okruženja u kome se ovo omogućava ne može biti preneglašena.** Investirajte u pripremu prihvatnih zajednica, radnika na terenu i procesa kroz dobro definisane akcione planove, standardne operativne postupke i obuke.
- **Centralizujte koordinaciju različitih zainteresovanih strana, kako bi se izbeglo preklapanje i podstaklo održivo programiranje.**
- **Identifikujte mogućnosti za rad sa lokalnim organizacijama civilnog društva, koje poseduju resurse, stručnost, znanja i pristup lokalnim zajednicama.** Uključite organizacije civilnog društva u proces rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije povratnika. Naše iskustvo u Albaniji, na Kosovu i u Severnoj Makedoniji ilustruje da memorandumima o razumevanju između vlada i organizacija civilnog društva može da se poboljša saradnja u svim fazama programa rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije.

Za donatore i kreatore politike

- **Prenesite finansiranje sa „tvrde bezbednosti“ na rehabilitaciju, reintegraciju i resocijalizaciju,** kao i na prevenciju.
- **Finansirajte ojačavanje kapaciteta nacionalnih i lokalnih državnih institucija kroz lokalne organizacije civilnog društva.**
- **Vršite koordinaciju sa nacionalnim i lokalnim državnim institucijama radi procene potreba stranih terorističkih boraca povratnika i njihovih porodica.**
- **Obezbedite dugoročno finansiranje: više od 60 meseci.**
- **Obezbedite jednaku podršku i jednake mogućnosti za strane terorističke borce povratnike i prihvatne zajednice, kako bi se sprečile predrasude.**

RESOLVE NETWORK

Bolje istraživanje | Informisana praksa | Poboljšana politika protiv nasilnog ekstremizma
www.resolve.net.org | [@resolvevet](https://twitter.com/resolvevet)

RESOLVE je smešten u institutu U.S. Institute of Peace i nadovezuje se na njegovo višedecenijsko nasleđe po pitanju dubokog angažovanja u zajednicama pogođenim sukobima.